

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/148651,Pracownicy-IPN-Gdansk-spotkali-sie-z-rosyjskimi-badaczami-ze-S-towarzyszenia-Memo.html>
26.04.2024, 19:37

Pracownicy IPN Gdańsk spotkali się z rosyjskimi badaczami ze Stowarzyszenia Memoriał z Petersburga - Gdańsk, 23 sierpnia 2021

Memoriał to niezależna rosyjska organizacja zajmująca się m.in. dokumentowaniem i upowszechnianiem wiedzy o ofiarach represji komunistycznych.

W siedzibie IPN Oddział w Gdańsku 23 sierpnia odbyło się spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia Memoriał z Petersburga.

W spotkaniu uczestniczyli:

Irina Flige, dyrektor Centrum Naukowo-Informacyjnego Memoriał w Petersburgu. Specjalizacja badawcza: pamięć historyczna, pamięć o terrorze sowieckim, miejsca pochówku ofiar terroru, upamiętnianie miejsc pamięci o terrorze państwowym.

Ludmiła Gagarinowa, kierująca archiwami Centrum Naukowo-Informacyjnego Memoriał w Petersburgu. Specjalizacja: opracowanie archiwalne dokumentacji, poszukiwania w archiwach ofiar sowieckiego terroru.

Dmitrij Pritykin, pracownik naukowy Centrum Naukowo-Informacyjnego Memoriał w Petersburgu. Specjalizacja badawcza: tworzenie produktów medialnych nt. historii sowieckiego terroru i Gułagu oraz historii oporu wobec reżimu.

Gościom z Rosji towarzyszyli Emila Jasiuk, radca w Departamencie Wschodnim Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz tłumacz.

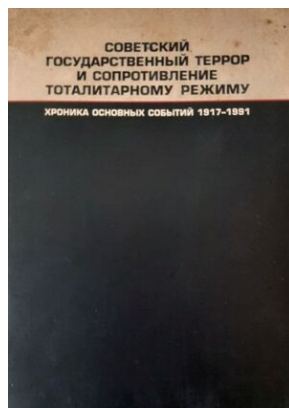
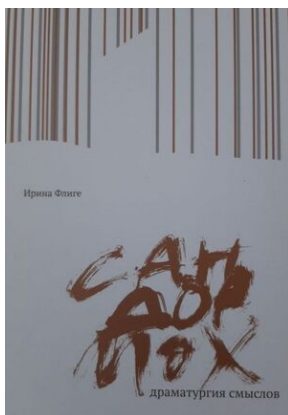
Po stronie IPN Gdańsk w spotkaniu brali udział: prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych dr Daniel Czerwiński, dr Piotr Brzeziński (OBBH), Karolina Masłowska (OBUWiM) oraz Jan Hlebowicz (asystent prasowy).

Dyrektor IPN Gdańsk przedstawił główne kierunki działań badawczych, edukacyjnych, upamiętnieniowych podejmowanych przez Oddział. Wśród nich wymienione zostały

zagadnienia dotyczące: okresu drugiej wojny światowej (Zbrodnia Pomorska 1939, relacje polsko-żydowskie, dzieje niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof); okresu stalinowskiego (podziemie antykomunistyczne, przede wszystkim historia 5 Wileńskiej Brygady Armii Krajowej na czele z Zygmuntem Szendzielarzem „Łupaszka”, Danutą Siedzikówną „Inką” i Feliksem Selmanowiczem „Zagończykiem”); Grudnia '70; tworzenia opozycji przedsierpniowej oraz Solidarności.

Z kolei dyrektor Irina Flige wskazała na najważniejsze aspekty działań Centrum Naukowo-Informacyjnego Memoriał w Petersburgu. Jednym z nich jest funkcjonujące od 1987 roku archiwum, które gromadzi i upowszechnia materiały poświęcone ofiarom represji na terenie Rosji. Memoriał dokumentuje także informacje dotyczące pomników, miejsc pochówku, śladów terroru. Jednym z naistotniejszych sukcesów petersburskiego Memoriału było udokumentowanie ofiar wielkiego terroru z lat 1937-1938 odnalezionych w masowym grobie na uroczysku Sandarmoch w Karelii na północy Rosji. Byli to więźniowie obozu na Wyspach Sołowieckich, osoby pracujące przy budowie Kanału Białomorsko-Bałtyckiego oraz mieszkańcy okolicznych wsi.

Wizytę studyjną Stowarzyszenia Memoriał w Polsce zorganizowało Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Tego dnia rosyjscy badacze odwiedzili również Europejskie Centrum Solidarności, Cmentarz Ofiar Hitleryzmu i Cmentarz Nieistniejących, Muzeum II Wojny Światowej oraz spotkali się z przedstawicielami Związku Sybiraków.

[Po spotkaniu z pracownikami Memoriału, delegacja IPN Gdańsk, w rocznicę podpisanego 23 sierpnia paktu Ribbentrop-Mołotow, złożyła kwiaty w dwóch ważnych miejscach upamiętniających ofiary totalitaryzmów - Cmentarzu Ofiar Hitleryzmu na gdańskiej Zaspie oraz przed epitafium w kościele św. Józefa poświęconym osobom, które zginęły po podpaleniu świątyni przez Armię Czerwoną w 1945 r.](#)

Stowarzyszenie Memoriał

Międzynarodowe Stowarzyszenie Historyczno-Oświatowe, Dobroczynne i Obrony Praw Człowieka Memoriał to niezależna rosyjska organizacja zajmująca się dokumentowaniem i upowszechnianiem wiedzy o ofiarach represji komunistycznych oraz ochroną praw człowieka w Rosji i krajach byłego ZSRR. Oficjalnie działa od 1989 r. Od 1998 r. do grudnia 2017 przewodniczącym Stowarzyszenia był Arsenij Roginski.

Memoriał skupia wokół siebie niezależne organizacje z różnych regionów Rosji, Kazachstanu, Ukrainy i Łotwy, a także Niemiec, Włoch i Francji. W Polsce od początku lat dziewięćdziesiątych głównym partnerem Stowarzyszenia jest Ośrodek KARTA.

W 1991 r. z inicjatywy Memoriału uchwalona została ustawa o rehabilitacji ofiar represji politycznych, przywracająca cześć setkom tysięcy obywateli byłego ZSRR, a dzień 30 października ustanowiono Dniem Pamięci Ofiar Represji Politycznych.

Od 2005 r. w ramach Stowarzyszenia działa Komisja Polska, której koordynatorem jest Aleksander Gurjanow. Komisja prowadzi badania nad polskimi ofiarami represji sowieckich, w szczególności nad zbrodnią katyńską. Komisja działa również na rzecz sądowej rehabilitacji ofiar zbrodni katyńskiej, udostępnienia Polsce dokumentacji z archiwów rosyjskich i odtajnienia decyzji Głównej Prokuratury Wojskowej Federacji Rosyjskiej o umorzeniu 21 września 2004 r. śledztwa katyńskiego.

Wspólnie z Ośrodkiem KARTA Stowarzyszenie realizuje program badawczy „Indeks Represjonowanych”, polegający na stworzeniu całościowej imiennej dokumentacji losów obywateli polskich represjonowanych przez organa władzy sowieckiej w latach 1939–1956.

Dzięki Memoriałowi Polacy uzyskali dostęp do wielu dotychczas niedostępnych dokumentów, przechowywanych w archiwach b. ZSRR, i mogą poznać losy swoich bliskich – ofiar represji sowieckich.

[W 2012 roku Stowarzyszenie Memoriał zostało uhonorowane nagrodą Kustosza Pamięci Narodowej.](#)

Źródło: ipn.gov.pl